

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Savanter Diöcese.

Inhalt: I. Epistola Leonis PP. XIII. de die III. Martii 1891 ad Archiepiscopos et Episcopos Imperii Austriaci. — II. Dreihundertjährige Todesfeier des Aloujins von Gonzaga. — III. Curse der Wiener-Börse vom 31. December 1890, zum Zwecke der Gebühren-Äquivalents-Fassionen. — IV. Regelung der Sammlungen durch weibliche Ordenspersonen. — V. Diöcesan-Nachrichten.

I.

Epistola Leonis PP. XIII. de die III. Martii 1891 ad Archiepiscopos et Episcopos Imperii Austriaci.

LEO PP. XIII.

DILECTI FILII NOSTRI ET VENERABILES FRATRES
SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

In ipso supremi Pontificatus, quo providens Deus Nos auxit, exordio, universitatem catholici orbis contuentes, habuimus equidem quod laetaremur tam multa esse tamque egregia in omni recte factorum genere vel studia vel opera, in quae, Deo iuvante, sacri pastores et uterque clerus fidelesque homines sedulo incumbent: neque tamen sine acerba fuit aegritudine conspexisse Ecclesiae hostes, pessimo foedere coniuratos, moliri ac tentare omnia, ut admirabile istud aedificium quod perfugio humani generis ipse extulit Deus, convellerent atque adeo, si fieri posset, excinderent. — Quae nimirum longe lateque in Ecclesiam Christi ardet dimicatio, etsi variis pro varietate locorum artibus armisque exercetur, hanc demum unam habet eandemque rationem belli praescriptam; a familiis, a scholis, a legibus, ab institutis vestigia religionis delere omnia, Ecclesiam ipsam facultatibus suis et insigni qua pollet in commune bonum virtute spoliare, perniciosissimam errorum pestem in omnes venas domesticae civilisque communitatis infundere. Ab adversariis iam nihil temperatum est, infinita licentiâ; qui plurimi aeresque in iura, libertatem, dignitatem Ecclesiae, in Episcopos omnesque cleri ordines, in auctoritatem maxime et principatum romani Pontificis invaserunt. Ex tantis catholico nomini iniuriis illatis, multa in nationes ingentiaque mala profluxerunt et profluent: in iis dolendum, ut serpat latius opinionum perversitas, comitesque improbitas et seditio spiritus tollant atque inde rebus publicis imperiisque pericula impendeant quotidie maiora. Neque alia sane erant consecutura: nam debilitato, eoque deterius, reiecto firmissimo civitatis praesidio, religione, quae una homines et recte commonendo et salutariter deterrendo vere potest in suo quemque officio retinere, nutant continuo et labefactantur ipsius fundamenta civitatis.

Haec Nos, nulla dimissa occasione, gravibus litteris palam denunciavimus et iis qui cum potestate praesunt et iis sunt qui sub potestate, indicantes alteris religionis et civitatis inter se rationes quam arcte continerentur, alteros adhortati ut divina Ecclesiae documenta iuste colerent diligenterque explerent. Singularis porro fuit compellatio Nostra ad venerabiles fratres Episcopos, quos Spiritus Sanctus rectores posuit Ecclesiae Dei idemque larga suae gratiae luce perfundit: qui enim, tamquam custodes per omnes vigilantes terrarum regiones, in re praesenti notarent experiendoque nossent quaenam cuique genti sive adhibenda remedia sive insidiae praecavendae, iidem profecto adiutores Nobis optimi futuri erant ad id quod summis viribus urgebamus, urgemus, catholicarum gentium salutem. Sunt autem a Nobis peramplae

Deo gratiae, quod compellationi Nostrae mira prorsus ex omni Episcoporum ordine consensio responderit et sollertia: nam, quantum eniti illi possunt, ingenio et animis, hortatione et actione, eo toti spectant ut veritatem catholicae fidei tueantur, utque hominum societatem, ad consentaneas fidei virtutes revocando, maximis expediant miseriis, ad veri nominis prosperitatem adducant.

In quo tam nobili studii pastoralis certamine praeclare quidem fecerunt Austriae Episcopi, et Nobis animus gestit debitam Vobis laudem hoc loco tribuere: habemus quippe compertum quanta contendatis prudentia et assiduitate laborum ad mala quaevis in populo germina evellenda et ad semina fovenda christianae vitae. Imo nuper perlibenter agnovimus, coniunctim a Vobis epistolam ad fideles dioecesium vestrarum fuisse datam, quae praeclaro Nobis argumento fuit consociatissimas esse voluntates vestras quum res est de rei catholicae rationibus tuendis. Verum ut firmiter constet vigeatque in posterum haec concordia, vestraque studia et vires ad unum certumque finem eodem tramite intendant, nihil Nobis opportunius fore videtur, quam si quasdam inter ipsos congressiones quotannis Episcopi habeant, ex quibus ea ineatur tam efficax sentiendi agendique concordia. Isthac, quam optamus, conventuum ratio nonnullis in regionibus iam inducta vigeat, et fructus adhuc tulit vere laetabiles: inde enimvero Episcopis amplior patuit consiliorum copia, robur animi confirmatum, studium religionis incensum, haud pauca etiam consulta profecta quae rei catholicae multis modis utilia contigerunt. — Accedit quod tanta sacrorum antistitum coniunctio et consensio non modo eis ipsis decus et gratiam apud suos non mediocrem auxerit, sed exemplum quoque et invitamentum extiterit, hominibus laicis vel aliarum gentium, ut concordibus aequè animis consulerent, quibus oporteret praesidiis tutelam religionis neque minus civilis ordinis laborantis suscipere. — Praeterea ab ipsis Episcopis et praeantibus et cohortantibus multum certe navitatis et ardioris hauserunt catholici, ut conventus adsimiles pro nationibus vel provinciis locisve aliis cogent et celebrarent; idque sane quam providenter factum. Si etenim contra flagitiosi homines, audacia praepotentes et numero, sese passim congregant foederatique conspirant ut illis donum fidei, unum omnium praestantissimum, et consequentia bona perfide eripiant, rectum omnino est ac necessarium, catholicos, Episcopis moderantibus, studia sua omnia viresque consociare ad resistendum: qui quidem, in talium coetuum frequentia, liberius poterunt et validius sui nominis professionem sustinere, hostiles impetus propulsare.

Res autem ad deliberandum, caeque magni momenti, Episcopis non deerunt congressuris. — Qua temporum calamitate afflictamur, id primum petendum curandumque esse censemus ut cum hierarchico ordine vincula christianae familiae arctiore in dies necessitudine constringantur; ita plane, ut fideles Episcopis suis omni voluntate et observantia adhaerescant, quum maxime vero ad Episcopum ecclesiae universae fidem, obtemperacionem, pietatem filiorum retineant alacres et profiteantur non timide. Velle autem ut romanus Pontifex nulli subsit hominum ditioni, sed plene sui perfectaeque sit iuris, hoc nempe officium quum ad omnes ubique gentium catholicos, non ad unam gentem aliquam, sancte pertineat, Episcopi idcirco collatis videant sententiis atque opera efficiant, ut fidelium studia in eam iustissimam causam erecta constant, caleantque ad exitum feliciter maturandum. — Ibidem commode licebit Episcopis consilia inter se communicare, siqua incidierint ecclesiis suis impeditiora negotia: licebit etiam, si de re quapiam expedire visum, communes litteras et acta vulgare. — Item cleri instituendi excollendique cura, quae nulla Episcopo maior neque uberior, suum in consultationibus locum habebit; quemadmodum disciplina et rectio clericorum sacris in seminariis ad tridentinas exigenda normas, quibusnam praecipue rebus alenda in eis pietas et generosa virtus, quaenam maioribus doctrinis, ut congruenter temporibus floeant, incitamenta adicienda, in omnique clero quaenam ad ampliora animorum lucra sint providenda. — Quod attinet ad greges fidelium, tam multis in periculis insidiisque versantes, permagni intererit varia provehi subsidia quae ipsis esse usui possint: de divinis rebus conciones et catecheses, ad homines, aetates, locos bene appositas; pias laicorum non uno in genere sodalitates, quas probet laudetque Ecclesia; inviolatam festorum custodiam et religionem; ea quoque vel instituta vel opera, unde fidelibus, iuventuti in primis, cautiones suppetant a pravitate et corruptela, et unde sacramentorum saluberrima consuetudo increbrescat; denique libros, diaria, similia in vulgus data, quae ad fidei defensionem faciant morumque disciplinam. Qua in re illud magni refert Episcopis commendare quod iamdiu fovemus animo

et frequenti admonitione insistimus, ut hominum catholicorum in scribendo edendoque sollertia et meliore ordine temperata procedat et secundis vigeat incrementis. Eiusmodi scriptis optimis, quae vel quotidie vel certis diebus emittantur, multum sane in omni gente est tribuendum ad utilitates rei sacrae et civilis, sive quod eas proxime tutentur et augeant, sive quod adversariorum in ipsarum damna nitentium elidant scripta et contagionem impuram coerceant. At vero in Austriaco imperio tribuendum illis quam plurimum, ubi vulgatae ephemerides infensis Ecclesiae hominibus magnam partem subserviunt, ab eisque, rerum copia affluentibus, facilius disseminantur et fusius. Necesse igitur prorsus est scripta scriptis concursu non impari opponere, atque ita posse eorum tela retundere, fraudes malas detegere, venena errorum prohibere, iusta officia suadere virtutis. Quapropter apte et salutariter fuerit, si suae propriaeque ephemerides, veluti pro aris focusque propugnantes, unicuique sint regioni, eo modo institutae, ut nulla in re a iudicio Episcopi abscendant, sed recte studioseque cum eius convenient prudentia et voluntate; eisdem autem et clerus benigne faveat suaeque afferat doctrinae praesidia, et viri quotquot reapse sunt catholici omnem gratiam bonamque pro viribus et facultate opem largiantur. — Episcoporum sollicitudini et suffragiis alia praeterea se dat tuendam insignis causa quam vobis cordi esse intelleximus ex litteris quas ad fideles, quibus praeestis, communiter dedistis: ea causa est opificum, religionis auxilio maxime indigentium, tum ad perfunctionem laborum honestam, tum ad levamentum dolorum: quae causa cum illa cohaeret, per hos dies agitata ferventer, quam socialem nominant, et quae, quanto maioribus implicatur difficultatibus, tanto curationem postulat praesentioem. Huc pariter, quoad in ipsis erit, si cogitationes Episcopi curasque contulerint, si prospexerint ut evangelica iustitiae caritatisque praecepta in omnes civium ordines influant atque in animos descendant, si quoquo pacto, auctoritate et opera, infimae opificum conditioni subvenerint, perquam optime de religione aequae ac de imperio merebuntur.

Haec igitur et huiusmodi capita rerum graviora in deliberationem veniant per annuos Episcoporum congressus, quos placet inducere. Nobis autem persuassimum est, omnes in Austria Episcopos his Nostris votis, quae sanctum movet religionis studium et caritas in catholicas istas gentes benevolentissima, summa omnes esse voluntate et alacritate obsecuturos.

Interim caelestium munerum auspiciem et paternae benevolentiae Nostrae testem vobis omnibus, Dilecti Filii Nostri et Venerabiles Fratres, cunctaeque genti Austriacae Apostolicam Benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die III. Martii MDCCCXCI, Pontificatus Nostri Decimo quarto.

Leo PP. XIII.

II.

Decretum S. Rit. Congregationis circa tertium centenarium ab obitu S. Aloisii Gonzaga.

Tertio iam labente saeculo ex quo Angelicus iuvenis *Aloisius Gonzaga* ob miram vitae innocentiam pari cum poenitentia sociatam pretiose moriens in conspectu Domini ad coelestia regna feliciter migravit, tanti diei natalis centenaria solemnia in Urbe ad Sancti Ignatii per octo continenter dies instituentur, ubi virginales sancti Iuvenis cineres summa religione asservantur. Ut vero extrinsecae solemnitati ecclesiasticus quoque ritus accedat et magis, magisque pietas foveatur erga hunc caelestem studiosae iuventutis Patronum, Emus et Rmus Dnus Lucidus Maria Parocchi Episcopus Albanensis in Alma Urbe Sanctissimi Domini Nostri Leonis XIII. Vicarius, ab eodem Sanctissimo Domino nostro humillime expetivit ut singulis enuntiatae Octavae diebus, nempe a die vigesima prima ad diem vigesimoctavam Iunii inclusive hoc anno in praedicta Ecclesia missae omnes de sancto Aloisio Gonzaga propriae celebrari valeant. Insuper Emus et Rmus Dnus eundem Sanctissimum Dominum nostrum simplex rogavit ut eiusmodi privilegium cuilibet Ecclesiae vel Oratorio concedere dignaretur, ubi tridua solemnia vel die vigesima prima Iunii cum duabus sequentibus vel alia die aut tribus aliis diebus a Revmo loci Ordi-

nario designandis in honorem ipsius angelici Iuvenis peragentur. Sanctitas porro Sua has preces a me infrascripto Cardinali Sacrae Rituum Congregationi Praefecto relatas peramanter excipiens, petittum Missarum privilegium benigne indulgere dignata est, excepta quoad memoratam Octavam die Nativitatis S. Ioannis Baptistae, in qua commemoratio de Sancto Aloisio addi poterit in cunctis Missis pro Ecclesia tantum S. Ignatii: pro ceteris vero Ecclesiis sive Oratoriis ubi vel die vigesimaprima Iunii cum duabus insequentibus, aut alia die vel tribus aliis diebus post praefatam diem vigesimamprimam Iunii a respectivo Ordinario designandis triduana memorata agantur solemnna, exceptis Dominica prima sacri Adventus et Duplicibus primae classis quoad Missam solemnem ac Duplicibus secundae classis quoad lectas; Missa Conventuali vel Parochiali officio diei respondente nunquam omitta quatenus onus adsit eam celebrandi: servatis Rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

18. Ianuari 1891.

Cai. Card. **Aloisi-Masella**, S. R. C. Praef.

Vincentius Nussi, Secretarius.

III.

Curse der Wiener Börse vom 31. December 1890

für in kirchlicher Verwaltung befindliche Werthpapiere, zum Zwecke der Gebühren-Aequivalents-Fassungen.

		A. Allgemeine Staatsschuld.		Geld
Einheitliche Rente in Noten	Mai-November zu 100 fl.	4·2 ⁰ / ₁₀	(lautend auf 5 ⁰ / ₁₀)	fl. 90.10
" " "	Februar-August " 100 "	4·2 ⁰ / ₁₀	" " "	" 90.10
" " "	Silber Kämer-Juli " 100 "	4·2 ⁰ / ₁₀	" " "	" 90.15
" " "	April-October " 100 "	4·2 ⁰ / ₁₀	" " "	" 90.15
Loose vom Jahre 1854 zu	250 fl. Conv.-Münze 4 ⁰ / ₁₀ für 110 fl.			" 132.—
" " "	1860 " 500 " österr. Währ. 5 ⁰ / ₁₀ " 100 "			" 135.50
" " "	1860 " 100 " " " 5 ⁰ / ₁₀ " 100 "			" 145.—
Staats-Dom.-Pfandbriefe	120 " " " 5 ⁰ / ₁₀ Gold oder Silber			" 141.—
B. Staatsschuld der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.				
Oesterreichische Goldrente steuerfrei	100 fl. Nomin. 4 ⁰ / ₁₀			fl. 106.95
" " " " " " " "	100 " " 5 ⁰ / ₁₀			" 102.45
Eisenbahn-Staatsschuldverschreibungen.				
Elisabethbahn in Gold steuerfrei	100 fl. Gold 4 ⁰ / ₁₀			fl. 112.—
Franz-Josephbahn in Silber für	100 fl. 5 ¹ / ₄ ⁰ / ₁₀			" 115.75
Rudolfsbahn in Silber (div. St.)	100 fl. 4 ³ / ₄ ⁰ / ₁₀			" 101.—
In Staatsschuldverschreibungen abgestempelte Eisenbahn-Actien.				
Elisabethbahn	200 fl. Conv.-Münze 5 ³ / ₄ ⁰ / ₁₀ per Stück			fl. 236.50
" " "	Linz-Budweis 200 fl. österr. Währ. 5 ¹ / ₄ ⁰ / ₁₀ per Stück			" 217.—
" " "	Salzburg-Tirol 200 " " " 5 ⁰ / ₁₀ " " "			" 209.—
Vom Staate zur Zahlung übernommene Eisenbahn-Prioritäts-Obligationen.				
Elisabethbahn	600 und 3000 M. f. 200 M. 4 ⁰ / ₁₀			fl. 107.—
" " "	400 " 2000 M. f. 200 M. 4 ⁰ / ₁₀			" 112.—
Franz-Josephbahn Em. 1884 für	100 fl. 4 ⁰ / ₁₀			" 95.70
Rudolfsbahn (Salzkammergutbahn) für	200 M. 4 ⁰ / ₁₀			" 112.70
" " " " " " "	Em. 1884 (div. St.) 4 ⁰ / ₁₀ Silber			" 95.25

C. Staatsschuld der Länder der ungarischen Krone.		Geld
Ungarische Goldrente für 100 fl. 4 ^o / _o	. . . . .	fl. 102.95
„ Notenrente „ 100 „ 5 ^o / _o	. . . . .	„ 100.05

Grundentlastungs=Obligationen.

Kärnten 5 ^o / _o für 100 fl. Conv.-Münze	. . . . .	fl. 108.—
Ungarn (für 100 fl. österr. Währ.) 4 ^o / _o	. . . . .	„ 89.20

Actien von Banken.

Oesterreichisch-ungarische Bank 600 fl.	. . . . .	fl. 990.—
---	-----------	-----------

Die Course sonst etwa noch in kirchlicher Verwaltung befindlicher Werthpapiere sind der amtlichen Wiener Zeitung vom 1. Jänner 1891, Nr. 1, zu entnehmen, und werden auch bei den Banquiers die nöthigen Auskünfte zu erhalten sein.

Die betreffenden Herren Seelsorgepriester werden hiebei erinnert, daß sie die Gebühren-Äquivalents=Assionen längstens bis Ende April 1891 einzubringen haben, widrigens sie die im § 24 der Ministerial=Verordnung vom 25. Mai 1890 (siehe Lavanter Verord.=Blatt 1890 Nr. IV. Absatz II.) angegebenen Folgen reffen werden.

IV.

Regelung der Sammlungen durch weibliche Ordenspersonen.

Das Collectieren durch Mitglieder weiblicher Orden oder ordensähnlicher Genossenschaften ist in mehrfacher Beziehung mit erheblichen Unzukömmlichkeiten verbunden.

Das fürstbischöfliche Ordinariat findet sich darum in Gemäßheit eines Beschlusses der letzten Vollversammlung der Bischöfe Oesterreichs bestimmt, in dieser Angelegenheit nachstehende Verfügungen zu treffen:

1. Mitgliedern von weiblichen Orden oder ordensähnlichen Genossenschaften aus einer fremden Diöcese ist künftighin das Collectieren in der hiesigen Lavanter Diöcese kirchlicherseits nicht mehr gestattet. Das Gleiche gilt auch von weltlichen Frauenspersonen, welche etwa von weiblichen Orden oder ordensähnlichen Genossenschaften einer fremden Diöcese mit der Vornahme von Sammlungen betraut werden.

2. Mitgliedern weiblicher Ordens= oder ordensähnlicher Genossenschaften aus der eigenen Diöcese wird die von Fall zu Fall einzuholende kirchenbehördliche Bewilligung zu Sammlungen nur für den Umkreis ertheilt werden, innerhalb dessen ihnen die Möglichkeit gesichert ist, ihr jedesmaliges Nachtquartier entweder in ihrem Mutterhause oder in einer ihrer Filialen oder mit Zustimmung der Oberen in einem anderen Frauenkloster zu nehmen.

V.

Diöcejan=Nachrichten.

Gestorben sind: Titl. Herr Franz Klobasa, f.-b. geistl. Rath und penj. Pfarrer von St. Anton in W.-B. am 3. März im 71. Lebensjahre und Titl. Herr Jakob Horvat, Jubelpriester, f.-b. geistl. Rath und Superior des Missionshauses der Priester des hl. Vincenz von Paul (Lazaristen) zu St. Josef bei Gills am 9. März im 80. Lebensjahre.

F. B. Lavanter Ordinariat in Marburg,

am 24. März 1891.

† Michael,
Fürstbischhof.

